

<https://ssoss.ui.ac.ir/?lang=en>

Strategic Research on Social Problems in Iran

E-ISSN: 2645-7539

Vol. 11, Issue 4, No.39, Winter 2023, pp. 49-68

Received: 30.07.2022 Accepted: 30.04.2023

Research Paper

Typology of Prostitution Patterns

Majid Fouladiyan*

Associate Professor, Department of Social Sciences, Faculty of Letters and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
fouladiyan@um.ac.ir

Atefeh Kaboli

Master of Social Sciences, Department of Social Sciences, Faculty of Letters and Humanities, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran
kaboli.atefeh@gmail.com

Introduction

Prostitution means any sexual activities for money. Prostitutes may be male, female, or bisexual. The boundaries of sex work are vague. Sex work can be considered to range from erotic shows without a relationship with a client to unprotected and risky sex activities with many clients. Prostitutes all over the world are classified and categorized in different ways based on their different characteristics. This classification helps to better understand the status of prostitutes in societies. The classified description and knowledge provides the basis for explaining the phenomenon and then predicting its future developments and controlling. This research sought to answer the question of what the patterns of prostitution in Mashhad City were.

Materials & Methods

This research was carried out with the aim of discovering, identifying, and accurately describing the patterns of prostitution in Mashhad. It was done with a qualitative method through Weber's ideal sample approach to typology and typification of prostitution. For this purpose, in-depth interviews were conducted with prostitutes to analyze their lives. Through the similarities and differences of some components, we tried to show the different types of prostitution. The studied population included all the prostitutes of Mashhad City. Based on the principles governing the sampling method in a qualitative research, a number of them were selected and interviewed in a purposeful way with the greatest difference. The interview process continued until theoretical saturation was reached and finally 27 people were interviewed. The interviews were conducted in the welfare quarantine centers and health centers during 2020-2021. The interviews were conducted in a separate room without the presence of any officials or cameras and away from the crowd. Each interview took 2 to 4 hours. The interviews started with the participants' narratives of their childhoods and families and continued until reaching the stage of becoming a prostitute. Several key questions were asked to identify the different types to satisfy the purpose of the study. The participants' ages were

between 14 and 49 years. Most of them had a diploma or were at lower educational levels and only two of them had bachelor's and master's degrees. Almost half of them were addicted to drugs. Most of the participants were divorced, but nearly a quarter of them were single.

Discussion of results & conclusion

In this research, in-depth interviews were conducted with 27 female prostitutes. During the interview process, attention was paid to some aspects of prostitution, such as the existence of financial and personal securities, stability of relationships with clients, number of clients, having a sense of pleasure during sex, having an emotional relationship, using contraceptives, performing tests regularly, having a sense of job satisfaction, having the right to choose clients, beauty practices, and ability to choose the desired type of sex.

Previous investigations performed in various studies have referred to prostitution as a general concept and no attention has been paid to the various models that exist in this profession. According to the knowledge gained in this field, identification of the typology of prostitutes can better clarify the phenomenon due to the existence of different influential factors ways of continuation in each pattern of prostitution. Finally, based on these variables, there were 9 models of displaced, hangout, street, concubine, aunt-dependent,

*Corresponding author

Fouladiyan, M., & Kaboli, A. (2023). Typology of prostitution patterns. *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 11(4), 49-68.

2645-7539 / © University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

<https://doi.org/10.22108/srsp.2023.135934.1865>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26457539.1401.11.4.3.0>

independent, single, network, and sugar prostitutions. Hangout, street independent, and aunt-dependent prostitutions have been the common models previously identified in previous studies. However, today, we can see newer models of prostitution called homeless, concubine, single, and sugar prostitutions, which are not mentioned in domestic research.

Keywords: Prostitution, Prostitute, Typology, Women, Mashhad

References

- Abdolsamadi, S. (1977). *Summary of research done in The field of prostitution*, Bachelor's thesis, Faculty of Social Sciences, University of Tehran. [In Persian]
- Allahqoli, L., & Rahmani, A. (2017). Social determinants of sex work among female sex workers in Tehran. *Health Educ Health Promot*, 5 (1), 5-17.
- Aron, R. (2003). *Etapas de la penseesociologique = Main currents in sociological thought*, Elmi-Farhangi Publishing company. [In Persian]
- Bagheri, M., Shahriyari, M., & Ganji, P. (2021). Scenario of women's lived experience in tendency to immoral relationships (prostitution) and high-risk behaviors with phenomenological method. *Social Sciences*, 28(92), 199-232. [In Persian]
- Bahari, R., & GolshanFoumani, M. (2013). Status of social participation among prostitute (a comparative study in Tehran, Isfahan, Shiraz, Kermanshah and Rasht) in 2013. *Social Research*, 6(18), 157-178. [In Persian]
- Balfour, R., & Allen, J. (2014). A review of the literature on sex workers and social exclusion. *University College London. Institute of Health Equity*, Register/Log in to view this resource
- Belmar, J., Stuardo, V., Folch, C., Carvajal, B., Clunes, M. J., Montoliu, A., et al. (2018). A typology of female sex work in the metropolitan region of Santiago, Chile. *Culture, Health and Sexuality*, 20(4), 428-441.
- Craib, I. (2003) *Classical social theory*. Agah. Tehran. [In Persian]
- Creswell, J. (2012). *Qualitative inquiry and research design : Choosing among five approaches*, Negahdanesh. [In Persian]
- Davey, C., Dirawo, J., Mushati, P., Magutshwa, S., Hargreaves, J. R., & Cowan, F.M. (2019). Mobility and sex work: why, where, when? A typology of female-sex-worker mobility in Zimbabwe. *Social Science & Medicine*, 220, 322-330.
- Dezhamkhooy, M., & Papoli-Yazdi, L. (2020). Flowers in the garbage: Transformations of prostitution in Iran in the late nineteenth-twenty-first centuries in Iran. *International Journal of Historical Archaeology*, 24, 728-750.
- Fathipour, M. (2017). *Investigating factors affecting the creation of prostitution and its social harms*, National Conference on Psychology and Social Damage Management, Chabahar. [In Persian]
- Fouladiyan, M. (2015). *Investigating the phenomenon of prostitution and the social conditions affecting it*, Research project related to Khorasan Razavi Welfare Organization. [In Persian]
- Freund, J. (2004). *Sociologie de Max Weber*. Nikgozar. Totia [In Persian].
- Ghanbari, H. (2022). A look at the social dimensions and anomalies caused by prostitution in Iran's criminal system. *Ethical Research Quarterly (Association of Islamic Thought)*, 47, 219-238. [In Persian]
- Ghorbani, I., Kermani, M., Behravan, H., & Akbari, H. (2017). Prostitution: Social imposition or personal choice; a qualitative analysis. *Journal of Social Work Research*, 4(12), 143-184. [In Persian]
- Harcourt, C., & Donovan, B. (2005). The many faces of sex work. *Sex Transm Infect*, 81, 201-206.
- Hashemianfard, F., & Hasani, A. (2020). Prostitution in Iran's criminal policy. *Ghanonyar*, 4(14), 577-606 [In Persian]
- Hekman, Susan, J. (2014). *Weber, the ideal type, and contemporary social theory*. Peymanzaree. A., Rahmani, M. Tehran: Rokhdadnow. [In Persian]
- Kamrani Fakour, S. (2008). *Comparison of the psychological characteristics of special women with ordinary women*, Master's thesis in psychology, Faculty of Humanities, Tarbiat Modares University. [In Persian]
- Karandikar, S., Gezinski, L. B., & Meshelemiah, J. C. A. (2013). A qualitative examination of women involved in prostitution in Mumbai, India: The role of family and acquaintances. *International Social Work*, 56(4), 496-515.
- Iarijani, M., & Mirhosseini, Z. (2019). The hidden half life of prostitute women. *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 8(2), 45-64. [In Persian]
- Madani Qahfarkhi, S. (2012). *Investigating the social harm of prostitution*. Yadavaran. [In Persian]
- Madani Qahfarkhi, S. (2012). *Sociology of prostitution*. Parse. [In Persian]
- Mirabi, S., & Fouladiyan, M. (2017). Identifying the causes and processes affecting the phenomenon of prostitution (Case Study: Mashhad City), *Sociology of Iran's Social Issues*, 8(1), 29-61. [In Persian]
- Movahed, M., Moaven, Z., & Shahbazi, N. (2020). Explore the meaning of prostitution in the prostitutes lived experience: A qualitative study. *Quarterly Journal of Woman and Society*, 11(42), 279-306. [In Persian]
- Rabbani Khorasgani, A., & Ghane Ezabadi, F. (2015). Investigating the lived experiences of prostitutes (Case Study: Cities of Yazd and Isfahan). *Strategic Research on Social Problems in Iran*, 4(2), 49-68. [In Persian]
- Rostamzadeh, E., Abdul Rahim, R., & Mohseni, F. (2016). Social perspective and causal factors influencing women prostitution in Iran. *Asian Social Science*, 12, 106.
- Sanders, T., Scoular, J., Campbell, R., Pitcher, J., & Cunningham, S. (2018). *Internet sex work: Beyond the gaze*. Palgrave Macmillan.
- Scull, M. T. (2020). It's its own thing: A typology of interpersonal sugar relationship scripts. *Sociological Perspectives*, 63(1), 135-158. [In Persian]
- Shekarbeigi, A., & Ghazvineh, Z. (2017). Women's prostitution: Case study of gypsy women in hekmatabad district of Kermanshah. *Women's Studies Sociological and Psychological*, 15(3), 145-164. [In Persian]
- Shoakazemi, M., & MomeniJavid, M. (2013). *Newly emerged social harms with emphasis on the fundamental theories and preventive solutions*. Avaye Noor. [In Persian]
- Slim, M., Haddad, C., & Sfeir, E. (2020). Factors influencing women's sex work in a Lebanese sample: Results of a case-control study. *BMC Women's Health*, 20, 193-202.
- Weber, M. (2003). *Methodology of social sciences*, Chavoshian, H. Tehran: Markaz. [In Persian]
- Yoosefi Lebni, J., Irandoost, S.F., Dehghan, A., Ziapour, A., Khosravi, B., & Mehedi, N. (2021). Exploring the reasons for women to engage in sex work in Tehran, Iran: A qualitative study. *Heliyon*, 7(12), e08512.

پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران
سال یازدهم، شماره پیاپی (۳۹)، شماره چهارم، زمستان ۱۴۰۱، ص ۴۹-۶۸
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۱۰

مقاله پژوهشی

سنخ‌شناسی الگوهای روسپیگری در مشهد

مجید فولادیان^{ID*}، دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

fouladiyan@um.ac.ir

عاطفه کابلی، کارشناسی‌ارشد گروه علوم اجتماعی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

kaboli.atefeh@gmail.com

چکیده

روسپی‌ها در سراسر جهان براساس ویژگی‌های مختلف، طبقه‌بندی می‌شوند. این طبقه‌بندی کمک می‌کند تا شناخت بهتری از وضعیت روسپیان در هر جامعه‌ای به وجود آید. این پژوهش با هدف کشف، شناسایی و توصیف دقیق از الگوهای روسپیگری در مشهد انجام شده است که با رویکرد کیفی و با روش نمونه‌ایده‌آل و بری، به گونه‌شناسی و تیپ‌بندی روسپیگری اقدام شد. برای این مهم، مصاحبه‌های عمیقی با روسپیان انجام و زیست آنها واکاوی شد و از خلال شباهت‌ها و تفاوت‌ها در برخی مؤلفه‌ها، سعی شد تا تیپ‌های روسپیگری نمایان شود. مورد مطالعه، تمامی زنان روسپی شهر مشهدند که با توجه به اصول حاکم بر روش نمونه‌گیری در پژوهش‌های کیفی، تعدادی از آنان به‌صورت هدفمند و با بیشترین تفاوت انتخاب شدند و از آنها مصاحبه شد. فرایند مصاحبه تا رسیدن به اشباع داده‌ها ادامه داشت و درنهایت با ۲۷ نفر مصاحبه شد. الگوهای به دست آمده در این مطالعه، شامل روسپیان بی‌خانمان، پاتوق‌ها، خیابانی، صیغه‌ای، وابسته به خاله یا دایی، مستقل، تک‌پر، شبکه‌ای و شوگری‌اند.

واژه‌های کلیدی: روسپیگری، روسپی، سنخ‌شناسی، زنان.

* نویسنده مسؤول

فولادیان، م. و کابلی، ع. (۱۴۰۱). سنخ‌شناسی الگوهای روسپیگری در مشهد. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۱۱(۴)، ۴۹-۶۸.

2645-7539 / © University of Isfahan

This is an open access article under the CC BY-NC-ND/4.0/ License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

<https://doi.org/10.22108/srspi.2023.135934.1865>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.26457539.1401.11.4.3.0>

مقدمه و بیان مسئله

روسپیگری در جنوب آسیا، مانند کشورهای اروپایی و غربی سابقه طولانی دارد و تقریباً تمام دنیا آن را به صورت مستقیم یا غیرمستقیم تجربه کرده‌اند (Jan Butt et al., 2021). ایران نیز در این مورد مستثنا نیست؛ به طوری که روسپیگری در ایران از زمان هخامنشیان تا به امروز شایع بوده است و تقریباً در بیشتر ادوار تاریخی، آن را عملی ناپسند و غیرقانونی می‌دانسته‌اند (Floor, 2008). روسپیگری به معنای هر عمل جنسی در مقابل پول است (Webster, 2022). روسپیان ممکن است مرد، زن و یا افراد دوجنسیتی باشند. مرزهای کار جنسی مبهم است و می‌توان آن را از نمایش‌های اروتیک بدون رابطه فیزیکی با مشتری تا رابطه جنسی بدون حفاظت و پرخطر با مشتریان زیاد در نظر گرفت (Harcourt & Donovan, 2005). روسپی‌ها براساس انواع شناخته شده در سراسر جهان، در طبقه بندی‌های مختلفی قرار می‌گیرند؛ با این حال، بیشتر این اشکال ممکن است در کشورها متفاوت باشد. هرچند بر پایه یافته‌های اندک پژوهشی نمی‌توان در زمینه شیوع، یا نرخ رشد آن در ایران نتیجه‌گیری کرد، اما الگوی روسپیگری در ایران، به لحاظ عوامل اجتماعی (مانند وضعیت آموزش، پیشینه خانوادگی و لایه‌های اجتماعی)، شباهت زیادی با الگوی متوسط جهانی (به غیر از کشورهای آفریقایی، کشورهای فقیر جنوب شرق آسیا و آمریکای لاتین) دارد (مدنی قهفرخی، ۱۳۹۰)؛ از جمله اینکه، بیشتر روسپیان به لحاظ اجتماعی، پیشینه فردی و خانوادگی ناهنجاری داشته‌اند (Yoosefi Lebni et al., 2021)؛ باقری و دیگران، ۱۴۰۰؛ موحد و دیگران، ۱۳۹۹)، بیشتر آنها سابقه تجاوز، سوءاستفاده، آزار جنسی یا فرار از خانه را در کودکی داشته‌اند (Slim et al., 2020؛ Karandikar et al., 2013؛ میرابی و فولادیان، ۱۳۹۸؛ فتحی پور، ۱۳۹۴)، پایین بودن میزان تحصیلات و مهارت‌های شغلی، از دیگر وجوه مشترک روسپیان در ایران و دیگر کشورهاست (Allahqoli & Rahmani, 2017)؛ Rostamzadeh et al., 2016؛ هاشمی فرد و حسنی، ۱۳۹۹؛ قربانی و

دیگران، ۱۳۹۶). در عین حال روسپیگری در ایران، تفاوت‌های مهمی با دیگر کشورها دارد؛ از جمله اینکه الگوی کار روسپیگری در ایران فردی است و به معنای اقتصادی، بازار روسپیگری گروهی و سازمانی کاملاً شکل نگرفته است (مدنی قهفرخی، ۱۳۹۰)، همچنین سیاست جنایی تقنینی ایران، رویکرد ممنوعیت و جرم‌انگاری کامل را در قبال این پدیده برگزیده است؛ اما با بررسی قوانین، متوجه می‌شویم که قوانین روشنی در زمینه برخورد با روسپیگری وجود ندارد (قنبری و دیگران، ۱۴۰۱؛ هاشمی فرد و حسنی، ۱۳۹۹). در ایران به دلیل تکذیب و انکار پدیده روسپیگری از سوی جمهوری اسلامی (Mohebbi, 2005)، آمار دقیق و رسمی از تعداد و وضعیت آنها وجود ندارد. آمارهای غیررسمی نشانگر شیوع این مسئله اجتماعی در سنین پایین است که زنگ خطری جدی برای جامعه محسوب می‌شود. طبق گفته معینی^۱ «در مدت ۷ سال، متوسط سن فحشا در سال ۹۰ از ۲۸ سال، به زیر ۲۰ سال رسیده و در حال حاضر این سن تا ۱۳ سالگی کاهش پیدا کرده است»، همچنین دکتر حبیب‌الله مسعودی فرید بیان کرده است که «براساس آمارهای مراکز بازپروری سازمان بهزیستی، ۱۰ تا ۱۲ درصد زنان خیابانی متأهل‌اند (خبرگزاری اقتصاد میهن، ۱۳۹۸). از سوی دیگر، استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۰ رتبه نخست در میزان روسپیان پذیرش شده در کشور را دارد؛ به طوری که شاهد رشد ۳۲٫۵ درصدی در تعداد زنان و دختران آسیب دیده در سال ۹۰، نسبت به سال ۸۸ در شهر مشهد هستیم (فولادیان، ۱۳۹۳). در همین راستا و طبق آمارهای موجود در سازمان بهزیستی کشور، بیش از نیمی از افرادی که در سال ۱۳۹۹ از مراکز حمایت و بازپروری زنان و دختران آسیب دیده اجتماعی خدمت گرفته‌اند، مربوط به استان خراسان رضوی بوده‌اند (آمارنامه سازمان بهزیستی کشور، ۱۳۹۹). علاوه بر روند افزایشی شیوع و بروز روسپیگری، شاهد تغییر الگوی آن نیز هستیم؛ برای نمونه پژوهش‌هایی که تا به حال انجام شده

^۱ کارشناس آسیب‌های اجتماعی

خانه‌های سازمان‌یافته دارند؛ ۳- گروهی که در منازل مستقل و اعیان‌نشین خود فعالیت دارند؛ ۴- گروهی که از طریق تلفن و فهرست، مشتریان را جذب می‌کنند و ۵- زنانی که در ظاهر، کارهای مشروع مثل فروشندگی دارند؛ اما به روسپیگری پنهانی مشغول‌اند. طبقه‌بندی روسپیان براساس محل یافتن مشتری، دسته‌بندی است که بهاری و گلشنی فومنی (۱۳۹۲)، آن را ارائه دادند. این طبقات در ۶ دسته مشخص شامل روسپیان تلفنی، خیابانی، دوستان، فامیلی، اینترنتی و خانه‌تیمی است (بهاری و گلشن فومنی، ۱۳۹۲). همچنین لاریجانی و میرحسینی (۱۳۹۸)، براساس نوع فعالیت روسپیان، سه طبقه‌بندی از تن‌فروشی را ارائه می‌دهند: ۱- تن‌فروشی معامله‌گرانه (تن‌فروشی برای رفع نیاز و مسائل موجود در زندگی و تأمین مواد مخدر)؛ ۲- تن‌فروشی هنجارسازی‌شده (رعایت هنجارهایی از جمله ارضانشدن، ارتباط‌نداشتن با مردان جوان و صیغه‌شدن و ارتباط با افراد مشخص به این منظور که از معنای متعارف تن‌فروشی به دور باشند)؛ ۳- تن‌فروشی بازان‌دیشانه (انجام کنش‌هایی همچون توبه، شست‌وشوی بدن، گریه برای کاهش فشارهای روانی گناه و ترس از عقوبت الهی). اختیاری و اجباری بودن، اساس طبقه‌بندی است که رستم‌زاده و همکاران (۲۰۱۶)، آن را بررسی و به دو مدل روسپیگری اشاره کرده‌اند: ۱- روسپیگری توافقی و ۲- روسپیگری اجباری که تفاوت اصلی این دو در این است که روسپیان توافقی، ضریب هوشی، توانایی بدنی و عزت‌نفس بالایی دارند، مستقیماً درآمد کسب می‌کنند و درآمدشان گاهی بسیار زیاد است. روسپیان خیابانی، روسپیان مرتبط با خاله و روسپیان تلفنی، جزء این دسته قرار می‌گیرند. در حالی که تن‌فروشی اجباری روسپی‌ها، ارتباط مستقیمی با مشتریان و نیز درآمد چندانی ندارد؛ زیرا بخش چشمگیری از درآمد آنها صرف تدارکات، روسپی‌خانه‌ها و دیگر بازیگران درگیر می‌شود. درواقع آنها به‌عنوان برده‌های جنسی دیده می‌شوند و سود حاصل از کارشان سمت دلان فاسد می‌رود.

است، به‌طور کلی الگوهای روسپیگری را به شکل خیابانی، خانه‌تیمی، تلفنی و اینترنتی طبقه‌بندی کرده‌اند (بهاری و گلشن فومنی، ۱۳۹۲؛ شجاع کاظمی و مؤمنی جاوید، ۱۳۹۳؛ کامرانی فکور، ۱۳۸۱؛ عبدالصمدی، ۱۳۵۶)؛ در حالی که براساس مطالعات اکتشافی محقق، امروزه شاهد مدل‌های جدیدی از الگوی روسپیگری هستیم که تاکنون پژوهشی در سال‌های اخیر در ایران انجام نشده و الگوهای جدید را بررسی نکرده است.

با توجه به اینکه هدف از سنخ‌شناسی، توصیف دقیق از وضع موجود است (و نه تبیین آن)، این توصیف و شناخت طبقه‌بندی‌شده، زمینه را برای تبیین پدیده و سپس پیش‌بینی تحولات آینده و کنترل آنها فراهم می‌آورد. درنهایت این پژوهش به دنبال پاسخ به این سؤال است: «الگوهای روسپیگری در مشهد چیست؟»

مروری بر تحقیقات پیشین

با توجه به معیارهای اجتماعی و مذهبی و تابو بودن امر روسپیگری در ایران (Dezhankhooy & Papoli-Yazdi, 2020)، انجام پژوهش در این حوزه با دشواری همراه است. به‌طورکلی بیشتر پژوهش‌های اجتماعی مرتبط با روسپیگری، در دسته‌های ذیل قرار می‌گیرند: علل و پیامدهای روسپیگری (موحد و دیگران، ۱۳۹۹؛ میرابی و فولادیان، ۱۳۹۸؛ شکرپیگی و دیگران، ۱۳۹۶؛ مدنی قهفرخی، ۱۳۹۰) و یا پدیدارشناسی و تجربه زیسته روسپیگری (باقری و دیگران، ۱۴۰۰؛ قربانی و دیگران، ۱۳۹۶؛ ربانی خوراسگانی و قانع عزآبادی، ۱۳۹۴). متأسفانه پژوهشی انجام نشده است که به‌طور خاص، الگوها و سنخ‌های روسپیگری را بیان کند. در ادامه پژوهش‌های داخلی (از سال ۱۳۹۰ به بعد) و خارجی (از سال ۲۰۱۰ به بعد) را معرفی می‌کنیم که بیشترین ارتباط را با موضوع پژوهش دارند.

مدنی قهفرخی (۱۳۹۰)، انواع روسپیگری را براساس شیوه کار، در پنج گروه مشخص طبقه‌بندی کرد: ۱- زنانی که انفرادی کار می‌کنند و سازمان‌یافته نیستند؛ - آنانی که

دیگران^{۱۷} (2019) در پژوهش خود، در یک طبقه‌بندی، به کارگران جنسی زن سیار اشاره کرده‌اند. آنها به این نتیجه رسیده‌اند که تحرک مکانی (نقل مکان) زنان کارگر جنسی در زیمبابوه، بین ۲۰۱۳ و ۲۰۱۶ افزایش پیدا کرده است و ۵ مدل از کارگران جنسی سیار شامل موارد زیر می‌شوند: ۱- کارگرانی که همراه با مشتریان مسافرت می‌کنند؛ ۲- کارگرانی که برای انجام کار جنسی به مسافت‌های طولانی و در سطح بین‌المللی سفر می‌کنند؛ ۳- کارگرانی که کار جنسی می‌کنند و برای دلایل دیگری به مسافرت می‌روند؛ ۴- کارگرانی که در مسافت کوتاه، برای دوره‌های زمانی کوتاه مسافرت می‌کنند؛ ۵- جابه‌جایی کارگران در داخل شهر. اسکال (2020) در پژوهش خود سنخ‌شناسی روابط شوگری^{۱۸} (رابطه دختر / پسر با مرد/زن سن بالای ثروتمند (شوگردی و شوگرمامی)، یک مدل روسپیگری را با عنوان شوگر روسپی^{۱۹} بررسی کرده است. این نوع روابط برخلاف دیگر روابط شوگری، رابطه عاطفی کم‌رنگی دارد. این افراد همانند طبقات دیگر، شوگردی یا شوگرمامی دارند و از طریق آنها حمایت مالی می‌شوند؛ اما رابطه با آنها همانند رابطه با مشتریانشان است؛ برای مثال، عشق و علاقه در این نوع روابط کم‌رنگ است و یا در رابطه جنسی از کاندوم استفاده می‌شود. جان بات و دیگران^{۲۰} (2021) نیز، با هدف کشف آخرین روندهای رواج روسپیگری، نمونه‌های جدید تن‌فروشی را در لاهور با عناوین روسپی‌خانه‌های سنتی، روسپی‌خانه‌های مدرن، اسکورت انفرادی یا دختران تلفنی، آژانس اسکورت، مراکز ماساژ، زنان خیابانی، شبکه‌های اجتماعی و وبسایت‌ها شناسایی کرده‌اند. بررسی تحقیقات انجام‌شده نشان می‌دهد پژوهش‌هایی که در داخل انجام شده است، به‌روز نیست و ما امروزه با الگوهای جدیدی از روسپیگری مواجهیم. همچنین مدل‌ها و الگوهایی که در تحقیقات خارجی اشاره شد، به‌دلیل

این دسته از روسپیان که معمولاً سن و سواد کمتری دارند و از خانواده‌های فقیرند، مورد استثمار قاچاقچیان و دلالتان قرار می‌گیرند. گردشگری جنسی، پورنوگرافی و قاچاق جنسی، جزء این دسته‌اند (Rostamzadeh et al., 2016).

بالفور و آلن^۱ (2014)، کارگران جنسی^۲ را براساس میزان طرد اجتماعی به شش دسته تقسیم کرده‌اند که عبارت‌اند از: کارگران جنسی به‌عنوان قربانیان قاچاق جنسی^۳ (بیشترین طرد اجتماعی)، کارگران جنسی خیابانی^۴، کارگران جنسی خارج از خیابان^۵ (که شامل کسانی است که در روسپی‌خانه‌ها، هتل‌ها، خانه‌ها، سوناها کار می‌کنند و محیط ایمن‌تری دارند)، کارگران جنسی مهاجر^۶، کارگران جنسی مرد و تراجنسیتی‌ها^۷. در شیلی، کار جنسی به‌طور مخفیانه در مکان‌های مختلف انجام می‌شود. بلمارو دیگران^۸ (2018) در مطالعه‌ای، هفت نوع مکان را شناسایی کردند که منعکس‌کننده کار جنسی در شیلی‌اند: کلپ‌های شبانه، کافه‌ها و کاباره‌ها، روسپی‌خانه‌ها، هتل‌ها، خیابان و بزرگراه‌ها، سالن‌های ماساژ و اقامتگاه‌های خصوصی. سندرز و دیگران^۹ (2018) از طریق اینترنت، تبلیغات و یا خدمات جنسی دسته‌بندی را از افراد ارائه می‌دهند که شامل موارد زیر است: کارگران جنسی مستقل یا اسکورت^{۱۰}، کار در آژانس^{۱۱}، دوربین وب^{۱۲}، تلفن، روسپی‌خانه^{۱۳}، روسپی خیابانی، رقص نامتعارف^{۱۴}، فیلم بزرگسالان^{۱۵}، ماساژ جنسی و بی‌دی‌اس‌ام^{۱۶}. داوی و

¹ Balfour & Allen

² Sex Workers

³ Sex workers as victims of Trafficking

⁴ On-Street sex worker

⁵ Off-Street British Born sex worker

⁶ Migrant sex worker

⁷ Male and Transgender Sex worker

⁸ Belmar et al.

⁹ Sanders et al.

¹⁰ Independent/escorting

¹¹ Agency work

¹² Web camming

¹³ Brothel

¹⁴ Exotic dance

¹⁵ Adult film

¹⁶ DSM

¹⁷ Davey et al

¹⁸ Sugar Relationships

¹⁹ Sugar Prostitution

²⁰ Jan Butt et al

است. مدت‌زمان هر مصاحبه بین ۲ تا ۴ ساعت به طول انجامید و در اتاقی مجزا، بدون حضور هیچ یک از مسئولان و یا دوربین و به دور از شلوغی انجام شد. محققان ابتدا با ارائه توضیحاتی درباره موضوع پژوهش (از جمله اینکه این یک کار پژوهشی است، اطلاعاتی از شما به مسئولان بهزیستی یا قرنطینه‌ها داده نخواهد شد، ما شما را اصلاً قضاوت نخواهیم کرد و اطلاعات شما کمک شایانی به جامعه علمی خواهد کرد)، اعتماد آنها را جلب کردند و در جهت رعایت اخلاق پژوهشی، در ابتدای شروع مصاحبه از مشارکت‌کنندگان اجازه ضبط صدا گرفته و سپس بعد از پیاده‌سازی، معدوم شد. در جهت حفظ گمنامی مشارکت‌کنندگان، از شماره استفاده شد. مصاحبه‌ها با روایتی از دوران کودکی و خانواده مشارکت‌کنندگان شروع و تا رسیدن به مرحله روسپی‌شدن ادامه داشته است و برای رسیدن به گونه‌های مختلف (هدف این مقاله)، در حین مصاحبه چندین سؤال کلیدی از جمله چگونگی نحوه انجام کار جنسی، نوع رابطه با مشتریان، میزان امنیت در کار، مکان انجام کار جنسی و... پرسیده شده است. به‌طور کلی از معیارهای ارزیابی تحقیقات کیفی، برای ارزیابی گونه‌شناسی نیز استفاده می‌شود. محققان تلاش خواهند کرد تا با بیان و ثبت جزئیات مربوط به فرایندهای طی شده در انجام مصاحبه‌ها، قابلیت اطمینان و اعتبار گردآوری داده‌های مصاحبه با گروه هدف را فراهم کنند. به این ترتیب، برای افزایش قابلیت اطمینان و همچنین اعتبار داده‌های جمع‌آوری‌شده، تمهیداتی انجام شد، از جمله افزایش کیفیت ضبط مصاحبه‌ها، مستندکردن مصاحبه‌ها به صورت متن و پیاده‌سازی کلمه‌به‌کلمه آنها، ثبت جزئیات مربوط به چگونگی مراحل انجام مصاحبه‌ها، اتکا به برساخته‌های خود زنان شرکت‌کننده در جلسات مصاحبه و نه برساخته‌های ساخته‌شده در ذهن محققان. همچنین برای تبعیت از راهبردهای ارائه‌شده کراسول که شامل توصیف‌گری با استنباط پایین، زاویه‌بندی پژوهشگر و درگیری

متفاوت‌بودن زمینه‌های گوناگون فرهنگی و حقوقی و سیاسی کشورها، تفاوت‌هایی با الگوهای داخلی دارد؛ بنابراین با وجود مطالعات موجود، همچنان به‌روزرکردن این دسته‌بندی‌ها، خصوصاً براساس فرهنگ هر جامعه نیاز است.

روش تحقیق

این پژوهش با رویکرد کیفی، با روش تیپ ایده‌آل وبر^۱ و با تکنیک مصاحبه‌های عمیق، طبقه‌بندی و سنخ‌شناسی را از الگوهای روسپیگری ارائه کرده است. تیپ ایده‌آل «ابزاری است که از رهگذر آن، رویدادها و جریان‌های اجتماعی را با استفاده از فهم تفسیری، درک می‌کنیم» (کرایب، ۱۳۹۵: ۱۰۴) و واژه «ایده‌آل»، هیچ ارتباطی با قضاوت ارزشی ندارد (وبر، ۱۳۸۲: ۷۰). بازسازی تیپ ایده‌آل، غایت نهایی پژوهش علمی نیست، بلکه در حکم یک وسیله است که به کمک آن می‌توان مفاهیم را به‌دقت تعریف کرد و به گفته آرون (۱۳۸۲)، با کاربرد مفاهیم دقیقاً تعریف شده است که «می‌توان فاصله موجود بین مفاهیم ذهنی و واقعیت را اندازه گرفت و با تلفیق مفاهیم گوناگون است که می‌توان یک واقعیت پیچیده را درک کرد».

جامعه مطالعه‌شده، تمام زنان روسپی در شهر مشهد است. نمونه بررسی‌شده، ۲۷ نفر از آنهاست که به شیوه هدفمند و با بیشترین تفاوت انتخاب و تا رسیدن به اشباع داده‌ها، فرایند نمونه‌گیری ادامه داشته است. به این منظور پس از مصاحبه با اولین شخص، متن مصاحبه تحلیل و انتخاب نمونه بعدی با توجه به مصاحبه اول و رعایت بیشترین تفاوت از حیث سن، تحصیلات، جایگاه اجتماعی و اقتصادی و شیوه‌های انجام کار روسپیگری انجام شده است. نظر به اینکه این تحقیق بخشی از طرح پژوهشی انجام‌شده محققان برای سازمان بهزیستی استان خراسان رضوی است، مصاحبه‌ها در سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۰ در مراکز قرنطینه بهزیستی و مراکز بهداشت انجام شده

¹ Veber

طولانی مدت پژوهشگر با فضای پژوهشی است (کرسول، ۱۳۹۱: ۲۰۱-۲۲۰)، محققان در بخش یافته‌ها از نقل قول‌های مرتبط و زیادی استفاده کرده‌اند. همچنین محققان با استادان و داوران بیرونی، درباره مصاحبه‌های انجام شده به تبادل تجارب پرداختند و در نهایت، پژوهشگران درگیری طولانی مدتی با فضای پژوهشی داشته و پس از اعتمادسازی با مصاحبه شوندگان، به صورت مداوم از محیط و از نحوه رفتار و احساسات مصاحبه‌شوندگان دیدن کردند. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها، براساس تیپ ایده‌آل کنش و در بر گیرنده تیپ‌های ناب کنش است که براساس انگیزه‌های کنشگر انجام می‌شود (مانند کنش تأثیرگذار) (هکمن، ۱۳۹۱). در سطح گزارش، تیپ ایده‌آل به هیچ وجه مدعی بازتولید واقعیت نیست، بلکه وظیفه خود می‌داند که توصیف را به وسایل بیان صریح، دقیق و خالی از ابهام تجهیز کند (فروند، ۱۳۸۳: ۶۵). تصدیق و بر مهم است و بیان می‌کند گزینش عناصری که برای ساختن تیپ‌های ایده‌آل به کار می‌رود، واحدی دلخواهی است. اینکه چه چیزی برگزیده و برجسته شود و چه چیزی کم‌اهمیت گرفته شود، تا حدی تحت تأثیر انواع مسائلی و پرسش‌هایی است که بررسی و مطرح می‌شود؛ بنابراین، سخن گفتن از درستی یا نادرستی تیپ ایده‌آل، چندان معنایی نخواهد داشت.

محققان براساس هدف تحقیق و با در نظر گرفتن برخی متغیرها، از جمله پایداری روابط، احساس امنیت جانی و مالی، داشتن روابط عاطفی، حق انتخاب در نوع رابطه جنسی، میزان استفاده از وسایل مراقبت‌های بهداشتی و... روسپیان را سنخ‌شناسی کرده‌اند. برای به دست آوردن الگوهای مختلف، محققان کار خود را با مجموعه داده شروع می‌کنند که در اینجا مصاحبه‌های روایتی‌اند؛ سپس روایت هر مشارکت‌کننده را بازسازی یا به عبارتی متن مصاحبه را براساس هدف و سؤال‌های تحقیق خلاصه می‌کنند. در گام بعد دسته‌بندی مشارکت‌کنندگان را از نظر ویژگی‌های مشابه و متفاوت بررسی می‌کنیم؛ به طوری که هر مشارکت‌کننده در یک نوع ایده‌آل قرار گیرد. در گام بعد، برای هر نوع ایده‌آل، نام و شرح مفصلی ارائه می‌شود؛ بعد از آن با استفاده از توصیف‌های نوع ایده‌آل، یک محقق مستقل (که تاکنون در تحلیل شرکت نکرده است) سعی می‌کند موارد را در انواع ایده‌آل دسته‌بندی کند تا بررسی شود. تفسیرها، داده‌ها را به اندازه کافی منعکس می‌کنند و در پایان، نوشتن مطالعه باید خلاصه‌ای از شباهت‌ها (و تفاوت‌ها) را در بین موارد هر نوع، در مقایسه با یکدیگر داشته باشد. در ادامه جدول زیر به طور خلاصه، توصیف مشارکت‌کنندگان را نشان می‌دهد.

جدول ۱- سیمای مشارکت‌کنندگان

Table 1- Description of contributors

مشارکت‌کنندگان	سن	وضعیت تأهل	تحصیلات	تحصیلات والدین	اعتیاد	شغل والدین
مشارکت‌کننده اول	۱۴	مجرد	پنجم ابتدایی	ابتدایی	سنتی / صنعتی ^۱	مربی کنکور
مشارکت‌کننده دوم	۱۴	مجرد	اول راهنمایی	ابتدایی	سنتی / صنعتی	بیکار
مشارکت‌کننده سوم	۱۷	صیغه	سوم دبیرستان	ابتدایی	-	بازنشسته
مشارکت‌کننده چهارم	۱۸	مطلقه	هفتم	ابتدایی	-	کارگر
مشارکت‌کننده پنجم	۲۳	صیغه	سیکل	ابتدایی	سنتی / صنعتی	کارگر
مشارکت‌کننده ششم	۲۴	مجرد	دیپلم	ابتدایی	-	تولیدی کفش
مشارکت‌کننده هفتم	۲۴	مجرد	سوم دبیرستان	دیپلم	سنتی / صنعتی	معلم
مشارکت‌کننده هشتم	۲۵	مطلقه	فوق دیپلم	ابتدایی	-	آزاد
مشارکت‌کننده نهم	۲۵	مجرد	سیکل	ابتدایی	سنتی	کارگر
مشارکت‌کننده دهم	۲۶	مجرد	ابتدایی	ابتدایی	-	کارگر
مشارکت‌کننده یازدهم	۲۶	مطلقه	بی سواد	ابتدایی	صنعتی	آزاد
مشارکت‌کننده دوازدهم	۲۷	مجرد	سوم دبیرستان	ابتدایی	سنتی / صنعتی	زندانی
مشارکت‌کننده سیزدهم	۳۰	مطلقه	سیکل	ابتدایی	صنعتی	باغبان
مشارکت‌کننده چهاردهم	۳۲	مطلقه	ابتدایی	ابتدایی	سنتی / صنعتی	آزاد
مشارکت‌کننده پانزدهم	۳۳	متارکه	پنجم	ابتدایی	صنعتی	رئیس پاسگاه
مشارکت‌کننده شانزدهم	۳۴	مطلقه	فوق دیپلم	ابتدایی	-	آزاد
مشارکت‌کننده هفدهم	۳۵	مطلقه	دیپلم	دیپلم - سیکل	سنتی	بازنشسته
مشارکت‌کننده هجدهم	۳۵	متأهل	دیپلم	سیکل - بی سواد	صنعتی	بازنشسته
مشارکت‌کننده نوزدهم	۳۸	مطلقه	سوم ابتدایی	ابتدایی	سنتی / صنعتی	قالیباف
مشارکت‌کننده بیستم	۳۸	مطلقه	سیکل	بی سواد	-	قالیباف
مشارکت‌کننده بیست و یکم	۳۸	مطلقه	دیپلم	بی سواد	-	آزاد
مشارکت‌کننده بیست و دوم	۳۹	مطلقه	سیکل	بی سواد	-	قالیباف
مشارکت‌کننده بیست و سوم	۴۰	مطلقه	فوق لیسانس	ابتدایی	-	بازنشسته
مشارکت‌کننده بیست و چهارم	۴۳	مطلقه	لیسانس	لیسانس	-	مهندس
مشارکت‌کننده بیست و پنجم	۴۴	مطلقه	دیپلم	ابتدایی	-	آزاد
مشارکت‌کننده بیست و ششم	۴۷	مطلقه	ابتدایی	بی سواد	-	کشاورز
مشارکت‌کننده بیست و هفتم	۴۹	مطلقه	سیکل	لیسانس - ابتدایی	-	فوت‌شده

^۱ - منظور از مواد سنتی، تریاک و مشتقات آن و منظور از مواد صنعتی، شیشه، کراک، هروئین و... است.

یافته‌های تحقیق

در این بخش الگوهای روسپیگری به دست آمده را بسط می‌دهیم. این الگوها شامل روسپیان بی‌خانمان، روسپیان پاتوق‌ها، خیابانی، صیغه‌ای، وابسته به خاله یا دایی، مستقل، تک‌پر، شبکه‌ای و شوگری است. همچنین در هر الگو به‌طور کامل، وضعیت متغیرهایی بررسی می‌شود که در بخش روش ذکر شد.

الگوهای روسپیگری

روسپیان بی‌خانمان

عده‌ای از زنان و دختران به دلایل متفاوتی، از جمله فرار کردن از خانه، بی‌سرپرست/ بدسرپرست بودن، طرد شدن از خانه و... بی‌سرپناه و بدون حامی می‌شوند. آنها که مکانی برای زندگی و پولی برای تأمین نیازهای اولیه خود ندارند، در خیابان‌ها آواره و سرگردان‌اند و برای اینکه بتوانند شب را در خانه‌ای به سر ببرند و در خیابان نمانند، با مردان وارد رابطه دوستی می‌شوند. در نهایت در قبال به دست آوردن سرپناه برای یک یا چند شب و غذا، مجبور به برقراری رابطه جنسی می‌شوند.

مشارکت‌کننده اول: «بعد هادی بهم گفت آگه مکان می‌خوای برو با این پسره (مجتبی) دوست شو، هم پسر خوبی، هم مکان داره. گفتم باشه و منم از خدا خواسته، رفتم پیش اون».

این اشخاص به قصد هم‌خانه‌شدن با پسران متعدد، وارد رابطه می‌شوند تا شب بتوانند در مکانی بخوایند. آنها با رفتن به خانه پسران، مجبور به برقراری رابطه جنسی با آنها می‌شوند و گاهی به‌صورت گروهی به آنها تجاوز می‌شود؛ بنابراین، میزان امنیت جانی و مالی آنها بسیار کم است.

مشارکت‌کننده سیزدهم: «گاهی که فرار می‌کردم و با یکی دوست می‌شدم، می‌گفت بریم خونه من. بهت قول میدم کاری بهت ندارم. بعد می‌رفتیم می‌دیدیم ۳ یا ۴ نفر دیگه تو خونه‌ان. مدام رگمو می‌زدم که به من تجاوز نکنن؛ اما خب همیشه نمی‌تونستم فرار کنم...»

آنها ممکن است قبل از اینکه با کسی وارد رابطه شوند، به

کارتن‌خوابی یا بیابان‌گردی روی آورند و دست به سرقت بزنند؛ اما در نهایت به دلیل سرد شدن هوا و نداشتن پول برای هزینه مواد و غذا، مجبور به تن‌فروشی می‌شوند.

مشارکت‌کننده هجدهم: «من کارتن‌خواب بودم و بیابان‌گردی می‌کردم، چون هوا هم سرد و یخ بود، در قبال اینکه جا نداشتم و من خونه‌شون هستم، باهاشون رابطه داشتم».

بعضی از این زنان علاوه بر نداشتن سرپناه و حامی، هیچ مهارتی ندارند تا از طریق آن، وارد حرفه‌ای شوند؛ بنابراین برای تأمین نیازهای اولیه خود مجبور به تن‌فروشی می‌شوند.

مشارکت‌کننده یازدهم: «من خودم چون پول نداشتم، چاره‌ای جز اینکه با پسر رابطه برقرار کنم نداشتم. سواد نداشتم که بتونم به جایی برای خودم کار جور کنم یا توی کارخونه‌ای جایی کار کنم. ... وقتی با پسر دوست می‌شدیم، مدتی رو با هم بودیم و برام خرج می‌کردن و لباس می‌خریدن و منم در قبالش، باهاشون سکس می‌کردم».

این دسته از روسپیان با تعداد مردان زیادی رابطه دارند و روابط آنها پایدار نیست. همچنین آنها به دلیل اینکه مجبور به پذیرش رابطه‌اند، از آن لذتی نمی‌برند و روابط عاطفی بین آنها و مردان، برقرار نمی‌شود. میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری، مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ در بین این دسته خیلی کم است. این دسته در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی، حق انتخاب زیادی ندارند.

روسپیان پاتوق‌ها

این گروه از افراد اعتیاد دارند و بیشترشان از خانه طرد شده یا فرار کرده‌اند. این افراد به دلیل نداشتن حامی و پول برای تأمین مواد مصرفی، به پاتوق‌ها روی می‌آورند. آنها در پاتوق‌ها برای به دست آوردن مواد مصرفی خود، مجبور به برقراری رابطه جنسی در قبال دریافت مواد و یا همراهی با مصرف‌کنندگان می‌شوند.

هزینه‌های مواد خود در کنار خیابان می‌ایستند. آنها به دلیل نداشتن قیافه و پوشش مناسب، به مناطق برخوردار نمی‌روند. همچنین این اشخاص، امنیت کمتری نسبت به بقیه دارند. مشارکت‌کننده دوم: «دیگه افتادم تن‌فروشی ۳۰ یا ۴۰ و یا ۶۰ تومن می‌دادن. می‌رفتم حدود میدون سپاه یا پلیس‌راه. خیلی کار سختی بود. تو این دوره دیگه نمی‌تونستم گوش بزبَنم؛ چون برا این کار باید قیافه داشته باشی. بعدم بری سمت هاشمیه و صارمی. ولی من خیلی به هم ریخته بودم. کی میومد اونجا منو سوار کنه.»

مشارکت‌کننده پانزدهم: «هر دفعه حدود ۱۵۰ تا ۲۰۰ تومن می‌گرفتم. وامیستادم تو هاشمیه- صارمی- هنرستان- حافظیه.»

این اشخاص بیشتر مناطقی را برای ایستادن انتخاب می‌کنند که مطمئن باشند محل تردد آشنایان و اقوام نیست. عموماً این زنان در مناطق پایین و کم‌برخوردار زندگی می‌کنند و برای کار تن‌فروشی به مناطق بالا و برخوردار می‌روند.

مشارکت‌کننده ششم: «سمت بالا شهر مثلاً احمدآباد و وکیل‌آباد می‌رفتم و یک‌جاهایی که زیاد توی دید نباشم، ولی ماشین نگه داره. سمت خونه خودمون نمی‌تونستم برم؛ چون ممکن بود کسی منو ببینه و بیشتر جاهایی می‌رفتم که شناخته شده نباشم.»

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، بیشتر روسپیان خیابانی، به‌خصوص آنهایی که در مناطق کم‌برخوردار می‌ایستند، اعتیاد دارند. بعضی از آنها به اجبار شوهرشان وارد این کار می‌شوند و با همراهی آنها در کنار خیابان می‌ایستند.

مشارکت‌کننده نوزدهم: «هادی (شوهر) بهم یه جای مخصوص این کار رو نشون داده بود و یکی دو باری باهام اومد و بعدش دیگه نیومد. هادی منو فلکه امام حسین می‌برد و اونجا زنها وایمیستادن و بعدم با یکی می‌رفتیم... مهدی (شوهر دوم) خودش آرایش می‌کرد و لباس تنگ می‌پوشوندم و بعدم با خودش می‌رفتم. پایین‌تر از میدان امام حسین یه پارکی هستش، همون‌جا کنار خیابون یا توی پارک منتظر می‌موندم.»

این دسته از روسپیان، با هر مشتری وارد رابطه می‌شوند و

مشارکت‌کننده نهم: «من می‌رفتم پاتوق تو کوچه بازرگان. این کوچه مخصوص معنادا بود. با دوستم می‌رفتم اونجا مواد می‌کشیدم. اونجا همه نوع آدم بود. چنتا پسر بهم پیشنهاد دوستی داده بودن و من در قبال دریافت مواد، با اونا سکس می‌کردم.»

مشارکت‌کننده چهاردهم: «توی پاتوق برای مصرف مواد می‌رفتم. در قبال مواد باهاشون رابطه داشتم. به‌خاطر مواد با آدما رابطه برقرار می‌کردم، حتی صاحب بچه‌ام شدم.»

این دسته از روسپیان مانند روسپیان آواره، با هر مشتری وارد رابطه می‌شوند و پایداری در روابط ندارند. همچنین آنها به دلیل اینکه مجبور به برقراری رابطه‌اند، از آن لذتی نمی‌برند و روابط عاطفی بین آنها و مردان شکل نمی‌گیرد. میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه نیز برای چکاپ در بین این دسته، خیلی کم است. این دسته در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی، حق انتخاب زیادی ندارند. همچنین میزان امنیت جانی و مالی در این دسته کم است.

روسپیان خیابانی

این گروه از زنان در خیابان‌هایی می‌ایستند که عموم مردم می‌دانند محل ایستادن زنان روسپی است. این افراد معمولاً نوع پوشش و رفتار خاصی دارند و مشتری‌ها آنها را از دیگر زنان تشخیص می‌دهند. مشتری‌ها به آنها رجوع می‌کنند و روسپیان بعد از توافق بر سر قیمت، با آنها همراه می‌شوند. روسپیان خیابانی عموماً پایگاه و منزلت اجتماعی بالایی ندارند. بیشتر زنانی که در خیابان‌های مناطق برخوردار می‌ایستند، نسبت به زنانی که در خیابان‌های مناطق کم‌برخوردار می‌ایستند، نوع پوشش و رفتار متفاوتی دارند؛ در نتیجه، میزان منزلت و پایگاه اجتماعی و اقتصادی آنها نیز متفاوت است. از سوی دیگر، این دسته از زنان به دلایل مختلفی مانند تازه‌کار بودن به واسطه‌ها روی نمی‌آورند. همچنین بیشتر روسپیان خیابانی، به‌خصوص روسپیان که در خیابان‌های مناطق کم‌برخوردار می‌ایستند، اعتیاد دارند و برای

برقرار کنم».

مشارکت‌کننده دهم: «با آدم‌هایی که پیشنهاد میدن صحبت می‌کنم و هرکدوم برای یک تایمی می‌خوان باهاشون باشم، مثلاً سه تومن برای یه ماه پیشنهاد میدن و یا یه تومن برای یه هفته پیشنهاد میدن و هرکسی یه چیزی میگه... دفتر صیغه‌یابی یه دفتری مثل اینجاست؛ اونجا یه دفتر دارن و اسامی دخترا و مردا رو داخلش می‌نویسن و بهت زنگ می‌زنند که یه آقای با همچین شرایطی هستش، اگه می‌خوای که بیا اینجا باهاش صحبت کن. اگه قبول کنم که میرم و با همدیگه صحبت می‌کنیم و شرایطمون رو می‌گیم، مثلاً میگم من دوست ندارم سکس اورال داشته باشم و یا حتی من خودم توی وضعیت کروئایی لب نمی‌گیرم و حتی بعضی وقت‌ها ماسکم رو هم می‌زنم و فقط با کاندوم رابطه دارم، میگم اذیتم نکنی و تأخیری و قرص این‌جور چیزام نباید باشه و شروطم رو میدارم».

این زنان از نظر اعتقاداتشان به جاری‌شدن صیغهٔ محرمیت، به دودسته تقسیم می‌شوند: دستهٔ اول زنانی که به صیغه‌شدن در هر رابطه اعتقاد دارند و آن را انجام می‌دهند و دستهٔ دیگر روسپیانی‌اند که به جاری‌شدن صیغه قبل از رابطهٔ جنسی اعتقادی ندارند؛ بنابراین یا به درخواست مشتری و یا به دلیل تعهدداشتن به کانال صیغه‌یابی این کار را انجام می‌دهند؛ اما نکتهٔ حائز اهمیت در این دودسته از روسپیان، نگاه داشتن عده است. عده، مدت زمانی است که زن باید پس از فوت شوهر یا طلاق، از ازدواج مجدد خودداری کند. عده عقد موقت (صیغه) هم در صورت بذل مدت و هم در صورت انقضای مدت، یکسان است و براساس مادهٔ ۱۱۵۲ قانون مدنی، دو ظهر، یعنی دو بار عادت ماهیانهٔ کامل و یا به عبارتی ۴۵ روز است؛ بنابراین این زنان به نگاه داشتن عدهٔ اعتقادی ندارند؛ زیرا تن‌فروشی شغل و منبع درآمد آنهاست و نگاه داشتن عده برایشان به معنی بیکارشدن است.

مشارکت‌کنندهٔ هشتم: «بعضی از مشتری‌ها هستن که همون لحظه صیغهٔ ساعتی برای رابطه می‌خوندن و اینجوری صیغه شدم، ولی بعدش من عده رو نگه نداشتم؛ چون برام مهم نبوده و مشتری خودش طبق اعتقاداتش این کار رو کرده. من نمی‌تونم عده نگه

ممکن است پایداری در روابط داشته باشند. آنها به دلیل اینکه مجبور به تن‌دادن به رابطه‌اند، از آن لذتی نمی‌برند و روابط عاطفی بین آنها و مردان برقرار نمی‌شود. میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ نیز در بین این دسته متوسط است. این دسته در انتخاب مشتری و نوع رابطهٔ جنسی، حق انتخاب بینابینی دارند؛ به عبارتی، تا حدودی می‌توانند مشتری را انتخاب کنند.

روسپیان صیغه‌ای

روسپیان صیغه‌ای، زنانی‌اند که از طریق دوست، همکار و یا یکی از اقوام با دفاتر و کانال‌های صیغه‌یابی آشنا می‌شوند. روند کار در این دفاتر و کانال‌ها به این‌گونه است که زن اطلاعاتی از سن، اندام، رنگ پوست، قد و وزن خود همراه با عکسی از کارت ملی‌اش را برای مدیر کانال یا دفاتر ارسال می‌کند. این زنان می‌توانند ویژگی‌ها و معیارهای مدنظر خود را دربارهٔ مشتری‌ها مانند سن، وضعیت بهداشتی و... تعیین کنند. مدیر کانال ویژگی‌های زن را در سایت و کانال خود قرار می‌دهد و مردان می‌توانند زن مدنظر خود را انتخاب کنند. بعد از آن مدیر کانال، مرد را به زن روسپی معرفی می‌کند و زن در صورت آشنانبودن مشتری می‌پذیرد. مدت‌زمان صیغه بستگی به نظر مشتری دارد که شامل صیغهٔ ساعتی، روزانه، هفتگی و ماهانه می‌شود. مدیر کانال و دفاتر، درصدی از پولی را، که مشتری به زن می‌دهد، به‌عنوان حق‌الزحمهٔ خود برمی‌دارد.

مشارکت‌کنندهٔ بیستم: «وقتی سی سالم بود، با این دوستم توی بازار به‌صورت اتفاقی آشنا شدم و از اونجایی که تنها بودم و مدام جوش و غصه می‌خوردم، وقتی با این خانم صحبت کردم شمارشو گرفتم و شمارمو دادم و همین باعث شد کم‌کم رابطه‌مون شکل بگیره و ازم می‌خواست خونمون برم و منم خونش می‌رفتم و باهم صحبت می‌کردیم و بعد با این کار آشنا شدیم که در قبال صیغهٔ محرمیت می‌تونم مهریهٔ کمی بگیرم و در مقابل، رابطه

دارم؛ چون همیشه تا به ماه دوماه عده نگه دارم و پول نداشته باشم، برای همین برام اهمیتی نداره طرف صیغه می‌خونه، اون صیغه می‌خونه که مثلاً گناه نکنه، درحالی‌که گناه کرده؛ چون میاد طرف متعهد می‌کنه و بعدش اون شخص تا دو ماه سه ماه با دویست سیصد تومن که نمی‌تونه زندگی کنه تا عده‌اش تموم شه».

مشارکت‌کننده بیست‌وسوم: «در حال حاضر توی روابطم همچنان صیغه رو می‌خونم. همیشه برای خودم یه سری چیزا رو نگه می‌دارم؛ مثلاً می‌گن ول کن بابا بیا کارو بکنیم، ولی می‌گم سه ثانیه وقتمون رو میگیره. برای آدم‌ها یه سری اتفاقات توی زندگی میفته که باعث میشه اعتقاداتشون تغییر بکنه و تزه‌ای فکری شون عوض بشه، ولی به نظر من آدم باید همیشه یه چیزی رو برای تهش نگه داره».

برخی از کانال‌های صیغه‌یابی وجود دارند که از بقیه متفاوت‌اند؛ این دسته از کانال‌ها، جزء روسپیان قرار نمی‌گیرند. این کانال و دفاتر صیغه‌یابی، با داشتن شرایط و هنجارهای خاص، به نسبت دیگر دفاتر، کنترل و نظارت بیشتری بر زنان روسپی و مشتریان دارند. آنها از قبل به منزل زنان می‌روند و وضعیت منزل را بررسی می‌کنند و زنان علاوه بر کارت ملی، باید طلاق‌نامه خود را به مدیر کانال نشان دهند؛ زیرا فقط زنان مطلقه حق ورود به کانال را دارند. در این کانال‌ها به منظور رعایت‌شدن حکم شرعی عده، رابطه جنسی حتماً باید به شکل اورال (دهانی) انجام شود و زنان و مردان به هیچ عنوان حق برقراری رابطه جنسی کامل (واژینال و آنال) را ندارند؛ اما در بیشتر کانال‌ها، شرایط این‌گونه نیست و آنها فقط وظیفه واسطه‌گری بین تن‌فروش و مشتری را دارند.

مشارکت‌کننده بیست‌وسوم

«این کانال صیغه‌یابی یه خط مخصوص آقایون و یه خط مخصوص خانوما دارن. اول مدارک که شامل شناسنامه و طلاق‌نامه است می‌گیرن که ببینند کاملاً مطلقه هستی، بعد مشخصات رو میگیره و داخل کانال می‌نویسه. این مشخصات شامل اسم و فامیل مستعار و یه خط جداگانه که دست خودته و مخصوص این کار هستش، مثلاً

می‌نویسند خانم فلانی ۲۸ساله، رنگ سفید، بعد قد و وزن، اینکه از چه ساعت تا چه ساعتی میتونه بره و بابت یه ساعت صیغه، صد تومن یا صد و بیست تومن میگیره و پذیرایی هرچی داشت می‌تونست بنویسه. بعدش آقایون هم توی این کانال هستن و موارد رو بررسی می‌کنند و هرکدوم رو بخوان، به ادمین کانال می‌گن اینو برای ما اوکی کنید، بعد به خانوم زنگ می‌زنند که این آقا با این اسم فامیل اصلی، با شما می‌خواد وارد رابطه بشه. طرف نگاه می‌کنه اگه آشناشون نبود، دلش بخواد برنامه میره، بعد طرف خونوات میاد و اونجا حتماً باید لباس موجه تنت باشه و حجاب کامل داشته باشی. بعد اینکه صیغه رو می‌خونید، می‌گن به شرط عدم دخول. یه ساعت با هم هستن و بعدشم ودیعه‌ات رو میگیرن و تموم میشه. مسئول کانال هر از چند گاهی از دوستای خودش می‌فرسته تا دختره رو امتحان کنه؛ مثلاً دوستش میاد میگه بدون دخول صد تومن، ولی من بهت پونصد تومن میدم اجازه بده دخول انجام بشه، بعد میرن به مسئول کانال گزارش میدن که این دخول کرده و اون به دختره زنگ می‌زنه شما دخول کردی، سه ماه و ده روز از کانال بیرونی تا عده‌ات بگذره، تا به حال برای من این اتفاق نیفتاده».

از سوی دیگر، روسپیان صیغه‌ای از حیث مکان برقراری رابطه جنسی به سه دسته تقسیم می‌شوند: دسته اول در خانه مشتری قرار ملاقات می‌گذارند؛ دومین گروه، به خانه‌ای می‌روند که مدیر کانال برایشان در نظر گرفته و است و دسته آخر روسپیانمی‌اند که به دلیل نبود مکان، مجبور به رفتن به خانه خاله می‌شوند و در این صورت، باید درصدی از درآمد خود را برای اجاره‌دادن مکان، به خاله بدهند.

مشارکت‌کننده دهم: «کسایی که پیشنهاد میدن، معمولاً خودشون خونه دارن و بعضی وقتام خونه‌خاله هم میریم و پول جاشو به خاله میدن».

مشارکت‌کننده بیست‌وچهارم: «اگه طرف خودش جایی داشته باشه، باهانش میرم، برای بار اول ترجیح میدم اون چهل تومن رو به خاله بدم، ولی امنیت داشته باشم ... یکی هم هست که صد و سی ثابت هست، از اونجایی که اینها خودشون مکان دارن، صرف می‌کنه، وگرنه بخوام خونه خاله برم و چهل تومن پول مکان بدم، نمی‌صرفه».

دستگیر شدن توسط پلیس است؛ اما از نظر بعضی از دختران، خاله بودن منزلت بالایی دارد.

مشارکت‌کننده دوازدهم: «خاله بودن توی این کار لول بالایی نیست و برای دخترا اهمیتی نداره که خاله بشن و هرکسی می‌تونه خاله بشه، ولی خب سخت هستش؛ مدام گوشیت زنگ می‌خوره و باید فلان دختر برای فلان‌جا ردیف کنی و هوادار بچه‌ها باشی و ضمن اینکه اگر کم لو می‌رفتیم، اون‌ی که خاله است، جرمش بیشتر بود».

مشارکت‌کننده شانزدهم: «از نظر قانون، وقتی خاله رو بگیرن حکم دایره فساد و فحشا بهش می‌خوره و نهایت حکمش بین ده تا ۱۵ سال زندان داره ... خاله بودن، خوبه ولی جرایم بعدش خیلی بد هست و از لحاظ قانونی برات بد میشه. خاله بودن ایبت داشت و وقتی مشتری باهات تماس می‌گرفت، مثلاً می‌گفت سلام خاله چطوری و خیلی با احترام باهات حرف می‌زدند و تا خاله اوکی نمی‌داد، اون نمی‌تونست مشتری بیاره، ولی دختر موظف بود چه بخواد و چه نخواد، این کارو انجام بده».

این دسته از روسپیان حق انتخاب بیشتری در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی ندارند و میزان امنیت جانی و مالی شان به نسبت بیشتر است. میزان پایداری در روابط با مشتریان در این دسته در حد متوسط است و ممکن است با چندین مرد روابط پایدار و عاطفی داشته باشند. میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری و بیماری مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ در بین این گروه زیاد و میزان لذت در رابطه جنسی متوسط است.

روسپیان مستقل

روسپیان مستقل، خانه دارند و قرارهای خود با مشتری را در منزلشان می‌گذارند.

مشارکت‌کننده بیست و هفتم: «اینکه توی خونه خاله بخوام برنامه برم سخت بود. وقتایی که خونه خاله میری با روزی ده بیست نفر باید رابطه داشته باشی، یه روز دخترا نمایان مجبوری با چند نفر پشت هم رابطه داشته باشی؛ به علاوه اینها، خطرشم اینه که همسایه زنگ بزنند و پلیس بیاد جمعشون کنه، برای همین تصمیم گرفتم توی خونه خودم

این دسته از روسپیان حق انتخاب بیشتری در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی دارند، میزان امنیت جانی و مالی به نسبت بیشتر است، میزان پایداری در روابط با مشتریان در این دسته در حد متوسط است و ممکن است با چندین مرد روابط پایدار و عاطفی داشته باشند. همچنین میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری و بیماری، مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ در بین این دسته زیاد و میزان لذت در رابطه جنسی متوسط است.

روسپیان وابسته به خاله یا دایی

روسپیان وابسته به خاله، روسپیانی‌اند که از طریق خاله یا دایی (شخصی که مکان دارد و برای روسپیان مشتری پیدا می‌کند)، وارد بازار روسپیگری می‌شوند. خاله/دایی خانه‌ای عموماً با دو یا سه اتاق خواب (برای برقراری رابطه بین روسپی و مشتری) دارند و نیز چندین دختر دارند که بستگی به شرایطشان، ممکن است ساعاتی از روز را در آن مکان سپری کنند و مشتری شب‌خواب نیز قبول می‌کند که آنها کل شبانه‌روز را آنجا باشند. دختران باید از پولی که در قبال رابطه جنسی از مشتری دریافت می‌کنند، درصدی را به خاله/دایی بدهند. روسپیانی که با خاله/دایی همکاری می‌کنند، از امنیت بیشتری برخوردارند؛ به طوری که با وجود خاله/دایی، مشتریان نمی‌تواند زنان را آزار دهند.

مشارکت‌کننده شانزدهم: «لیدر با مشتری مثلاً پونصد تومن به توافق میرسه، مشتری رو پیش خاله میاره، با خاله سیصد حساب میکنه، خودش دویست تومن برمیداره و خاله از سیصد تومن، پنجاه یا صد به دختر میده و بقیه رو خودش برمیداره. تا حالا پیش نیومده بود که کسی بخواد اذیتم کنه؛ چون خاله و لیدر جفتشون بودن و اگر کوچک‌ترین سروصدایی کنی، جفتشون توی اتاق میان تا ببینند چه اتفاقی افتاده».

روسپیان علاقه زیادی به خاله شدن ندارند، به دلیل اینکه پیامدهای خطرناکی را به دنبال دارد و مهم‌ترین آن، سنگین بودن جرم خاله‌ها نسبت به دختران، در صورت

رابطه‌هامو بذارم و هرچی درمیارم برای خودم باشه».

این دسته از روسپیان حق انتخاب بیشتری در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی دارند و میزان امنیت جانی و مالی شان به نسبت بیشتر است، میزان پایداری در روابط با مشتریان در این دسته در حد زیاد است و ممکن است با چندین مرد، روابط پایدار و عاطفی داشته باشند. در بین این دسته میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری و بیماری مانند کاندوم، انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ و نیز میزان لذت در رابطه جنسی زیاد است. در این گروه تعدد روابط زیاد نیست و آنها سعی می‌کنند با چندین مرد وارد رابطه شوند که شناختی از آنها دارند.

اونم به دخترم شمارشو داد. من هم می‌ترسیدم و هم می‌خواستم از یه جایی شروع کنم. به نظرم اومد پولداره و پول می‌ده. حدود ۵ تا ۶ ماه با این دکترو بودم. دو هفته‌ای ۱ بار می‌رفتم پیشش. بعد تو امامت با یه پسری آشنا شدم که ۵ تا ۶ سال ازم کوچیک‌تر بود؛ حدود ۳۰ سال. این برام پول می‌داد. از چرخ ماشین تا هر چیز دیگه. من تو این دوره با یه مهندس تو نمایندگی بین‌المللی آشنا شدم. مهندس برام وکیل، تلویزیون و هرچی لازم داشتم گرفت. کارای طلاقم جور شد. خیلی پول می‌داد. به غیر همه خرجایی که می‌کرد، ۱۰ تومان، ۱۰ تومان پول می‌داد. مهندس ۵۶ ساله، همه‌جوره ساپورتم می‌کرد؛ عاطفی، سکسی و مالی. اونم خیلی منو می‌خواست. هزینه دانشگاه بچه‌ها رو هم می‌داد. می‌بردمون مسافرت».

روسپیان تک‌پر

این دسته از روسپیان، نه خیابانی‌اند و نه با خاله‌ها و لیدرها در ارتباط‌اند، بلکه تنها با چندین مرد رابطه دارند. آنها هر زمان به پول داشته نیاز باشند، از آنها دریافت می‌کنند. این زنان عموماً در کنار حمایت مالی، حمایت عاطفی و نیز گاهی لذت جنسی را هم دریافت می‌کنند. همچنین آنها برای رسیدن به رفاه بیشتر، شغل خود را ادامه می‌دهند. این دسته از روسپیان حق انتخاب بیشتری در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی دارند و میزان امنیت جانی و مالی شان به نسبت بیشتر است. به دلیل اینکه آنها فقط با چندین مرد روابط پایدار و عاطفی دارند، در این دسته میزان پایداری در روابط با مشتریان زیاد و میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری و بیماری مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ کم است. همچنین میزان لذت در رابطه جنسی نیز زیاد است. این دسته تعدد روابط زیادی ندارند و سعی می‌کنند با چندین مرد وارد رابطه شوند که آنها را می‌شناسند. گفتنی است میزان عمل‌های زیبایی زنانه در این دسته از روسپیان، بیشتر است.

مشارکت‌کننده بیست‌وپنجم: «یه روز که با دخترم بازار بودم، یه آقای سوار ماشین بنز بود و شمارشو داد. ینی ما دیدیم وضعیت خوبه. ماشینش بنز بود دیگه. نگاهش کردیم.

روسپیان شبکه‌ای

منظور از روسپیان شبکه‌ای، روسپیانی‌اند که از طریق خاله/دایی، لیدر، کانال صیغه‌یابی، دوستان روسپی و ... وارد شغل روسپیگری می‌شوند. این دسته از روسپیان تنها یک مدل را برای پیدا کردن مشتری انتخاب نمی‌کنند، بلکه آنها از شبکه بازار روسپیگری برای پیدا کردن مشتری و پول بیشتر استفاده می‌کنند. آنها حق انتخاب بیشتری در انتخاب مشتری و نوع رابطه جنسی ندارند. در این دسته میزان امنیت جانی و مالی و پایداری در روابط با مشتریان در حد متوسط است و ممکن است با چندین مرد روابط پایدار و عاطفی داشته باشند. میزان استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری و بیماری مانند کاندوم و انجام آزمایش‌های زنانه برای چکاپ در میان آنها متوسط و همچنین میزان لذت در رابطه جنسی کم و تعدد روابط زیاد است.

مشارکت‌کننده سوم: «من هم کنار خیابون وامیستم، هم گاهی وقتا با یک خاله‌ای تو محلمون هست، با اون کار می‌کنم. گاهی هم با مردا دوست میشم و در کنار خرجایی که برام میکنن، باهاشون همخواب میشم. بستگی به شرایطم داره. گاهی برای اینکه پول تاکسی ندم هم، در ازای کرایه رابطه برقرار می‌کنم ...»
مشارکت‌کننده بیست‌وششم: «اوایل کنار خیابون وامیستادم،

چندین مرد به‌طور هم‌زمان در ارتباط‌اند. امنیت مالی و جانی در این دسته در حد متوسط و میزان لذت از روابط و ایجاد احساس عاطفی نیز در حد کم است.

مشارکت‌کننده هفتم: «من از ۱۴ سالگی اُتوزدن رو یاد گرفتم. می‌رفتم خیابون بزرگمهر و سجاد دنبال ماشین مدل‌بالا و مردای سن‌بالا می‌گشتم. با اونا وارد رابطه می‌شدم. به نظرم رابطه‌داشتن با مردای سن‌بالا خیلی بهتره؛ هم بهت محبت می‌کنند، هم بلا سرت نمی‌ارن تازه، کلی هم هواتو دارند».

جدول زیر بیانگر وضعیت شاخص‌هایی است که در پژوهش‌های مختلف و تعاریف روسپیگری به آنها اشاره شده است، از جمله نوع رابطه جنسی با مشتری، وضعیت امنیت جانی و مالی، پایداری در روابط با مشتری و... اینها به تفکیک، الگوهای روسپیگری‌اند.

بعدش با یه نفر آشنا شدم که خاله بود. با اون هم کار می‌کنم، ولی بیشتر مشتری‌هایی که میان پیش خاله رو می‌قایم؛ یعنی باهاشون دوست میشم و بدون اینکه خاله بفهمه، باهاشون رابطه برقرار می‌کنم».

روسپیان شوگری

این دسته از روسپیان، زنانی‌اند که معمولاً سن کمتر و از نظر ظاهری، چهره زیباتری دارند. این افراد با مردان سن‌بالا و ثروتمند وارد رابطه می‌شوند. گاهی اوقات این زنان از طریق اُتوزدن (ایستادن در کنار خیابان‌های طبقات برخوردار، با هدف خوش‌گذراندن به مدت کوتاه همراه با مردان. در این دسته معمولاً رابطه جنسی شکل نمی‌گیرد) نمونه‌ای مدنظر خود را پیدا می‌کنند. این افراد برای رفع نیازها و آرزوهای خود، با مردان سن‌بالا وارد رابطه می‌شوند. پایداری و تعدد در روابط این دسته به نسبت زیاد است؛ به این معنی که زنان با

جدول ۲- الگوهای روسپیگری به تفکیک شاخص‌های مختلف

Table 2- Prostitution patterns by different indicators

ردیف	شاخص	الگوهای روسپیگری								
		آواره	پاتوق‌ها	خیابانی	صیغه‌ای	وابسته به خاله	مستقل	تک‌پر	شبکه‌ای	شوگری
۱	وجود امنیت مالی و جانی	کم	کم	کم	زیاد	زیاد	زیاد	متوسط	متوسط	متوسط
۲	پایداری روابط با مشتری	کم	کم	کم	متوسط	کم	زیاد	متوسط	متوسط	زیاد
۳	تعدد مشتریان	زیاد	زیاد	زیاد	متوسط	زیاد	متوسط	کم	زیاد	زیاد
۴	داشتن حس لذت در هنگام رابطه جنسی	کم	کم	کم	متوسط	کم	متوسط	زیاد	متوسط	کم
۵	داشتن رابطه عاطفی	کم	کم	کم	متوسط	کم	متوسط	زیاد	کم	کم
۶	استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری	کم	کم	متوسط	زیاد	زیاد	کم	کم	متوسط	زیاد
۷	انجام آزمایش به‌طور منظم	کم	کم	متوسط	متوسط	زیاد	متوسط	کم	متوسط	متوسط
۸	داشتن احساس رضایت شغلی	کم	کم	کم	متوسط	کم	متوسط	زیاد	متوسط	زیاد
۹	داشتن حق انتخاب مشتری	کم	کم	متوسط	زیاد	کم	متوسط	زیاد	متوسط	زیاد
۱۰	انجام عمل‌های زیبایی	کم	کم	کم	متوسط	کم	متوسط	زیاد	کم	کم
۱۱	توانایی انتخاب نوع رابطه جنسی	کم	کم	کم	زیاد	متوسط	زیاد	زیاد	متوسط	کم

عمل‌های زیبایی و توانایی انتخاب نوع رابطه جنسی توجه شد. متأسفانه در پژوهش‌های مختلف، به روسپیگری با مفهوم کلی اشاره می‌شود و به مدل‌های متنوع موجود در این حرفه، توجه نمی‌شود. با توجه به شناختی که در این حوزه به دست آورده‌ایم، شناسایی تیپولوژی روسپی‌ها باعث دقیق شدن پدیده می‌شود؛ زیرا عوامل به وجود آورنده و تأثیرگذار و نحوه تداوم آن در هر الگویی از روسپیان، با الگوهای دیگر متفاوت است. در نهایت براساس این متغیرها، به ۹ الگوی روسپیگری شامل روسپیان بی‌خانمان، پاتوق‌ها، وابسته به خاله/دایی، مستقل، تک‌پر، صیغه‌ای، خیابانی، شبکه‌ای و شوگری رسیدیم. روسپیگری خیابانی، مستقل، وابسته به خاله و پاتوق، مدل‌هایی اند که از قبل نیز رایج بوده‌اند و با تحقیقات (مدنی قهفرخی، ۱۳۹۰؛ بهاری و گلشنی فومنی، ۱۳۹۲) مطابقت دارند؛ اما امروزه شاهد مدل‌های جدیدتری از روسپیگری هستیم که با عنوان بی‌خانمان، روسپیگری صیغه‌ای، تک‌پر و شوگری نامیده می‌شوند که در تحقیقات داخلی به آنها اشاره نشده است. مدل روسپیان شوگری با یافته‌های اسکال (2020)، مطابقت دارد. هرکدام از این الگوها با دیگری از نظر جنبه‌های مختلفی که در بالا ذکر شد، تفاوت‌های زیادی دارد؛ برای نمونه، روسپیان بی‌خانمان، جزء فرودست‌ترین افراد در این حرفه‌اند. این افراد برای رفع نیازهای اولیه‌شان، مانند غذا و سرپناه حاضر به فروش تن خود می‌شوند. بیشتر این افراد معمولاً اعتیاد دارند و به دلیل نداشتن سرپناه، به بیابان‌گرد و کارتن‌خواب تبدیل می‌شوند. در مقابل روسپیان تک‌پر، جزء افراد فرادست در این شغل به حساب می‌آیند. نوع روابط در این نوع، متفاوت از دیگر الگوهاست؛ به طوری که زنان در این دسته ترجیح می‌دهند با مردان کمتری وارد رابطه شوند؛ اما چیزی که مهم است، این است که این زنان به دنبال مردان ثروتمندند؛ یعنی مردانی که از نظر اقتصادی، رفتاری، شخصیتی و جسمی، در سطح بالا و خوبی باشند. زنان در این دسته، علاوه بر شریک جنسی بودن، شریک عاطفی نیز هستند و

علاوه بر این شاخص‌ها، وضعیت فیزیولوژی و طبقاتی روسپیان در طبقه‌بندی مدل‌ها نیز تأثیرگذار است. برای نمونه، زنانی که اعتیاد دارند و آواره‌اند و از سوی دیگر، زیبایی چهره‌شان کمتر است، معمولاً به الگوی خیابانی و پاتوق‌ها وابسته‌اند و برخی از آنها در دسته روسپیان آواره هم قرار می‌گیرند؛ اما کسانی که چهره و اندام زیباتر و تا حدودی، وضعیت اقتصادی بهتری دارند، مدل تک‌پر، مستقل و صیغه‌ای در بین آنها رواج بیشتری دارد.

بحث و نتیجه

طبق داده‌های موجود، روسپیگری در ایران از زمان هخامنشیان تا به امروز شایع بوده است. تقریباً در بیشتر ادوار تاریخی، روسپیگری را در ایران عملی ناپسند و غیرقانونی می‌دانسته‌اند. برای اینکه بتوان از این مسئله رو به افزایش، تبیینی دقیق ارائه داد، ابتدا نیاز است که آن را به صورت جزئی توصیف کرد و الگوهای موجود آن را در جامعه ارائه داد؛ زیرا توصیف مقدمه تبیین است؛ بنابراین هدف محققان از این پژوهش، کشف و توصیف الگوهای روسپیگری در جامعه ایران است. همان‌طور که ذکر شد، با توجه به معیارهای اجتماعی و مذهبی و تابو بودن امر روسپیگری در ایران (Dezhamkhooy & Papoli- Yazdi, 2020)، انجام پژوهش در این حوزه با دشواری همراه است؛ بنابراین پژوهش‌ها در حوزه الگوهای روسپیگری در ایران، نه تنها بسیار اندک‌اند، داده‌های پژوهش‌های موجود نیز به روز نیست.

در این پژوهش با ۲۷ زن روسپی مصاحبه‌های عمیق انجام شده است که در طی فرآیند مصاحبه، به برخی از جنبه‌های کار روسپیگری همچون وجود امنیت مالی و جانی، پایداری روابط با مشتری، تعدد مشتریان، داشتن حس لذت در هنگام رابطه جنسی، داشتن رابطه عاطفی، استفاده از وسایل پیشگیری از بارداری، انجام آزمایش به‌طور منظم، داشتن احساس رضایت شغلی، داشتن حق انتخاب مشتری، انجام

رابطه عاطفی نیز پررنگ‌تر از دیگر الگوهاست. به نظر می‌رسد این نوع روسپیان در جامعه رو به افزایش است. امروزه با توجه به اینکه جامعه ایران، به سمت مادی‌گرایی بیشتری می‌رود و به دلیل شرایط اقتصادی نابسامان و از طرف دیگر، وجود افراد سن بالا و ثروتمند که تمایل به داشتن شریک جوان دارند، باعث شده است برخی از زنان در سنین کمتر، حاضر به داشتن شوگرددی شوند. هدف اصلی در این نوع رابطه، به دست آوردن پول و رفع نیازهای اولیه و ثانویه‌شان است. رابطه عاطفی در روابط شوگری کم‌رنگ و ارتباط آنها با شوگرددی، همانند رابطه با مشتریانشان است؛ گفتنی است که این نوع روسپیگری نیز در حال افزایش است. روسپیان صیغه‌ای که با عنوان صیغه و یا ازدواج موقت با افراد متعدد وارد رابطه می‌شوند نیز، جزء دسته‌هایی اند که امروزه رو به افزایش اند و این مدل را در شبکه‌های اجتماعی مجازی، به وفور می‌توان پیدا کرد. این دسته تا حدودی از امنیت بالاتری برخوردارند و همچنین در انتخاب نوع رابطه جنسی، انتخاب مشتری و استفاده از وسایل پیشگیری در حین رابطه، از آزادی عمل بیشتری برخوردارند.

در نهایت، به دلیل اینکه عوامل اثرگذار بر روسپی شدن افراد و نحوه تداوم آن در هر الگو متفاوت است، پیشنهاد می‌شود درباره هر کدام از این مدل‌ها، پژوهش عمیقی درباره چگونگی شکل‌گیری شان انجام شود تا بتوان به درک و تبیین درست و دقیقی از پدیده روسپیگری رسید و نیز سیاست‌های مناسبی برای پیشگیری و یا رفع هر دسته از این الگوها تدوین کرد.

منابع

آرون، ر. (۱۳۸۲). *مراحل اساسی سیر اندیشه در جامعه‌شناسی*. ترجمه باقر پرهام، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.

باقری، م؛ شهریاری، م. و گنجی، پ. (۱۴۰۰). تجربه زیسته

زنان در گرایش به روسپیگری و رفتارهای جنسی پرخطر. *فصلنامه علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبائی*، ۲۸ (۹۲)، ۱۹۹-۲۳۲.

بهاری، ر. و گلشن فومنی، م. (۱۳۹۲). وضعیت مشارکت اجتماعی در میان روسپیان (مطالعه‌ای تطبیقی در شهرهای تهران، اصفهان، شیراز، کرمانشاه و رشت) در سال ۱۳۹۰. *پژوهش اجتماعی*، ۶(۱۸)، ۱۷۸-۱۵۷.

خبرگزاری اقتصاد مین، ۱۳۹۸/۰۸/۰۷، <http://eghtesadmihan.ir/fa/news/71908/>

ربانی خوراسگانی، ع. و قانع عزآبادی، ف. (۱۳۹۴). بررسی تجارب زیسته زنان روسپی، مورد مطالعه اصفهان و یزد. *پژوهش راهبردی امنیت و نظم اجتماعی*، ۴(۲)، ۴۹-۶۸.

سازمان بهزیستی کشور، ۱۳۹۹. <https://en.behzisti.ir/>

شجاع کاظمی، م. و مؤمنی جاوید، م. (۱۳۹۳). *آسیب‌های اجتماعی (نوپدید) با تأکید بر تئوری‌های زیربنایی و راهکارهای مقابله‌ای*، چاپ چهارم، تهران: انتشارات آوای نور.

شکرپیگی، ع. و قزوینه، ژ. (۱۳۹۶). روسپیگری زنان (موردپژوهی روسپیگری زنان کولی در محله حکمت‌آباد کرمانشاه). *مطالعات اجتماعی و روان‌شناختی زنان*، ۱۵(۳)، ۱۴۵-۱۶۴.

عبدالصمدی، ن. (۱۳۵۶). *جمع‌بندی تحقیقات انجام‌شده در زمینه فحشا، پایان‌نامه کارشناسی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران*.

فتحی‌پور، م. (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر ایجاد روسپیگری و آسیب‌های اجتماعی آن، همایش ملی روان‌شناسی و مدیریت آسیب‌های اجتماعی، چابهار.

فروند، ژ. (۱۳۸۳). *جامعه‌شناسی ماکس ویر*. ترجمه عبدالحسین نیک‌گوهر، تهران: توتیا.

فولادیان، م. (۱۳۹۳). *بررسی پدیده روسپیگری و شرایط اجتماعی مؤثر بر آن، طرح تحقیقاتی وابسته به سازمان*

- بهزیستی خراسان رضوی.
- قربانی، ا؛ کرمانی، م؛ بهروان، ح. و اکبری، ح. (۱۳۹۶). روسپیگری: تحمیل اجتماعی یا انتخاب شخصی؛ ارائه یک تحلیل کیفی. *پژوهشنامه مددکاری اجتماعی*، ۳ (۱۲)، ۱۴۳-۱۸۴.
- قنبری، ح؛ رضانی، ا؛ فلاحی، ا. و احمدزاده، ا. (۱۴۰۱). نگاهی به ابعاد اجتماعی و ناهنجاری‌های ناشی از فحشا در نظام کیفری ایران. *پژوهش‌های اخلاقی*، ۱۲ (۳)، ۲۱۹-۲۳۷.
- کامرانی فکور، ش. (۱۳۸۱). *بررسی مقایسه‌ای خصوصیات روان‌شناختی زنان ویژه با زنان عادی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس.
- کرایب، ا. (۱۳۹۵). *نظریه اجتماعی کلاسیک: مقدمه‌ای بر اندیشه مارکس، وبر، دورکیم، زیمل*. ترجمه شهناز مسمی پرست، ش. تهران: آگاه.
- کرسول، ج. (۱۳۹۱). *روش و طرح تحقیق کیفی «انتخاب از میان پنج رویکرد تحقیق کیفی»*. ترجمه طهمورث حسقلی پور، مجتبی براری، اشکان الهیاری، تهران: نگاه دانش.
- لاریجانی، م. و میرحسینی، ز. (۱۳۹۸). *نیمه پنهان زندگی زنان تن‌فروش. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران*. ۸ (۲)، ۴۵-۶۴.
- مدنی قهفرخی، س. (۱۳۹۰). *جامعه‌شناسی روسپیگری، بررسی آسیب‌های اجتماعی، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب پارسه*.
- مدنی قهفرخی، س. (۱۳۹۰). *سخنرانی علمی وضعیت تن‌فروشی در ایران*. تهران: همایش سالانه انجمن روان‌پزشکان ایران.
- میرابی، س. و فولادیان، م. (۱۳۹۸). *شناسایی علل و فرایندهای مؤثر بر پدیده روسپیگری (مورد مطالعه: شهر*
- مشهد). *جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران*، ۸ (۱)، ۲۹-۶۱.
- موحد، م؛ شهبازی، ن. و معاون، ز. (۱۳۹۹). *کاوش معنایی تن‌فروشی در تجربه زیسته زنان تن‌فروش، مطالعه موردی: زنان مراجعه‌کننده دی‌آی‌سی خانه خورشید تهران، زن و جامعه*، ۱۱ (۲)، ۲۷۹-۳۰۶.
- وبر، م. (۱۳۸۲). *روش‌شناسی علوم اجتماعی*. حسن چاوشیان، تهران: نشر مرکز.
- هاشمی فرد، ف. و حسینی، ع. (۱۳۹۹). *روسپیگری در سیاست کیفری ایران. فصلنامه بین‌المللی قانون یار*، ۱۴ (۱۴)، ۵۷۷-۶۰۶.
- هکمن، س. (۱۳۹۱). *وبر، گونه‌ای ایده‌آل و نظریه اجتماعی معاصر*. ترجمه علی پیمان زارعی و مهدی رحمانی، تهران: رخ داد نو.
- Allahqoli, L., & Rahmani A. (2017). Social determinants of sex work among female sex workers in Tehran. *Health Educ Health Promot*, 5 (1), 5-17.
- Balfour, R., & Allen, J. (2014). A review of the literature on sex workers and social exclusion. *University College London. Institute of Health Equity*, Register/Log in to view this resource
- Belmar, J., Stuardo, V., Folch, C., Carvajal, B., Clunes, M. J., Montoliu, A., et al. (2018). A typology of female sex work in the metropolitan region of Santiago. Chile. *Culture, Health and Sexuality*, 20(4), 428-441.
- Davey, C., Dirawo, J., Mushati, P., Magutshwa, S., Hargreaves, J. R., & Cowan, F.M. (2019). Mobility and sex work: Why, where, when? A typology of female-sex-worker mobility in Zimbabwe. *Social Science & Medicine*, 220, 322-330.
- Dezhamkhooy, M., & Papoli-Yazdi, L. (2020). Flowers in the garbage: Transformations of prostitution in Iran in the late nineteenth-twenty-first centuries in Iran. *International Journal of Historical Archaeology*, 24, 728-750.
- Floor, W. A. (2008). *Social history of sexual relations in Iran*, Minookherad. M. Ferdowsi.
- Harcourt, C., & Donovan, B. (2005). The many faces of sex work. *Sex Transm Infect*, 81, 201-206.
- Jan Butt, A., Latif, A., & Qazi, N. (2021). A mixed method analysis of exploring new modes of the prostitution. *JRSP*, 58(4), 271-279.

- Sociological Perspectives*, 63(1), 135–158.
- Slim, M., Haddad, C., & Sfeir, E. (2020). Factors influencing women's sex work in a Lebanese sample: results of a case-control study. *BMC Women's Health*, 20, 193-202.
- Webster, M. (2022). Prostitution. *Merriam-Webster.com Dictionary*, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/prostitution>. Accessed 29 May. 2022
- Yoosefi Lebni, J., Irandoost, S.F., Dehghan, A., Ziapour, A., Khosravi, B., & Mehedi, N. (2021). Exploring the reasons for women to engage in sex work in Tehran, Iran: A qualitative study. *Heliyon*, 7(12), e08512.
- Karandikar, S., Gezinski, L. B., & Meshelemiah, J. C. A. (2013). A qualitative examination of women involved in prostitution in Mumbai, India: The role of family and acquaintances. *International Social Work*, 56(4), 496–515.
- Mohebbi, M. (2005). Female sex workers and fear of stigmatisation. *Sex Transm Infect*, 81, 180-181.
- Rostamzadeh, E., Abdul Rahim, R., & Mohseni, F. (2016). Social perspective and causal factors influencing women prostitution in Iran. *Asian Social Science*, 12, 106-116.
- Sanders, T., Scoular, J., Campbell, R., Pitcher, J., & Cunningham, S. (2018). *Internet sex work: beyond the gaze*. Palgrave Macmillan.
- Scull, M. T. (2020). It's its own thing: A typology of interpersonal sugar relationship scripts.